

DEBRECZENI PROTESTÁNS LAP.

AZ EGYHÁZ ÉS ISKOLA KÖRÉBŐL.

<p>Szerkesztőség: hova a lap szellemi részét illető minden küldemény intézendő N.-Péterfia utca 348 szám.</p>	<p>Megjelen havonként háromszor, 5-én, 15-én és 25-én egy, illetőleg másfél iven. Előfizetési ár egész évre 4 frt., félévre 2 frt., Hirdetések díja: 100 szóig 1 frt., 200 szóig 2 frt., a másodszori hirdetésnél 100 szóig 80 kr. harmadiknál 70 kr. Bélyegdíj minden hirdetésnél külön 30 kr.</p>	<p>Kiadó hivatal: hova a lap anyagi dolgaira vonatkozó minden közlemény és küldemény intézendő. Kis-Mester utca 1382.</p>
--	---	--

Mikép lehet arról, hogy Krisztus a halálból valósággal feltámadott, az ujszövetség a felőli bizonyágtételeiből meggyőződnünk?

(Folytatás.)

Térjünk át a Pál apostol leveleire. — Tudva van, hogy a Krisztus feltámadásának tagadói a korinthusiakhoz, a galatákhoz és a rómareliekhez írott leveleket elismerik a Pál apostolénak. Hogy ezen levelekben tanítatik a Krisztus feltámadása: mutogatni nem szükséges. Elismeri azt mindenki. Hiszen maga azon evangéliom, a melyet hirdett az apostol, ez volt: a megfeszített, de az Isten által a halálból feltámasztott, Jézus Krisztus váltság halála következtében, az Isten kegyelméből élő, azaz tőlünk telhetőleg tiszta erkölcsi élet folytatásával tanusított, hit által lehet az ember igazzá az Isten előtt. De hogy jött az apostol arra a nézetre vagy ismeretre, hogy a Krisztus feltámadott? E kérdésre megfelel maga az apostol, midőn I. Kor. 15: 8-ban azt mondja, hogy neki megjelent a feltámadott Krisztus. Hogy az apostol nem akar ámitani, hanem teljes meggyőződéséből szól, mikor azt mondja: az nem szenved kétséget. De vajjon hogy jutott azon meggyőződéséhez? vajjon nem öncsalódás utján-e, olyan formán, hogy mikor a Krisztus követőit Jerusálemben halálra üldöztött Saul Damaskusba indult, hogy majd ott is üldözze azokat, a kik hittek a Krisztusban és Damaskus közelében azon hánya vetette elméjét, hogy ott ama gyilkos célját mikép érheti el: nirtelen teljes erővel feltámadt benne a lelkiismeret, erős színekkel ecsetelve eléje állította a bűnt, melyet a kereszténynek üldözésével elkövetett és tovább is folytatni szándékozik; mit „vétettek neked, így szóla kínzó lelkiismerete, mit vétettek a Krisztus követői, mit vétett a Krisztus, hogy így üldözöd?“, ekkor hirtelen menydörgés és villámlás támadt, és a kínzó lelkiismeret szemrehányása által levert utasnak, ki féligmeddig eszméletlen állapotában a menyei phaenomenont félreismeré, úgy tünt fel a dolog, mintha az őt körülfogott fényből a Krisztus szólott volna hozzá ekképen: „Saul, Saul, mit üldözöl engem?“ és ezen megrázó esemény következtében az a hit gerjedt fel teljes erővel kebelében, hogy a názáretbeli Jézus, a megfeszített, az a Mesiás vagy Krisztus, a kiről a próféták jövendöltek s a kiről több zsolttárban szó van; az él, mert szólott hozzá, tehát nem maradt a sirban, s nem is maradhatott, mivel a 16-dik

zsolttár 10-dik versének hibás értelmezése szerint nem hagyta az Isten ezen ő szentjének testét rothadásra jutni; s mikor már ezen meggyőződés is erőt vett rajta, egyszer midőn lelki elragadtatásában lelkének szeméi szent áhitattal függtek a Krisztuson, úgy tetszett neki, mintha a feltámadott Krisztust látta volna, holott pedig csak képzeletnek teremtménye volt az, a mit látott? A kik azon nézetből indulnak ki vizsgálódásaikban, hogy csoda nem jöhet létre, és vizsgálódásaikat azon nézet irányadása szerint folytatják: azok nem engedhetvén meg azt, hogy a Krisztus feltámadott, épen ilyen öncsalódást, ily képzeletszülte látmányt kénytelenek az apostolnak tulajdonítani. Ellenben azon orthodoxok, kik ama nézetnek nem hódolnak, épen az isteni bölcsesség intézkedésének tulajdonítván a Saul átváltozását, azt az eseményt, hogy a feltámadott Krisztus megjelent az apostolnak, betű szerint megtörténtnek tartják. Melyik részen van az igazság? Ezt magából azon egy tételből, hogy a feltámadt Krisztus megjelent az apostolnak, nem lehetne eldöntenünk. Térjünk tehát más előadásra. I. Kor. 15: 5 s következő versei szerint a feltámadott Krisztus megjelent Péternek, Jakabnak, a tizenkét apostolnak és ötszáznál több egyénnek is. Már az itt érintett megjelenést nem lehet úgy magyarázni, hogy az, a mit az ezen versekben érintettek, előttök megjelenni láttak, csak a képzeletnek teremtménye volt. Mert 1-ször, azokban már nem voltak meg az állítólagos képzeletszülte illúzióra előkészítő feltételek. — 2-ször, az apostol világosan úgy tünteti fel a dolgot, hogy a feltámadott Krisztus egyfelől a tizenkét apostolnak, másfelől az ötszáznál több egyénnek úgy jelent meg, hogy őt egyfelől a tizenkettőnek mindenike, másfelől amaz ötszáznál több egyén mindenike, ugyanazon perczen láthatták. Már hogy a képzelődő erő ugyanazon pillanatban egyszerre ugyanazt a játékot üzte volna, hogy eléjük ugyanazt a Krisztust varázsolta volna: a Krisztus feltámadásának tagadói magok sem engedhetik meg, mivel a képzelődő tehetőség érintett módon való munkálkodása valóságos csoda volna. — Oda vagyunk tehát az apostol előadása által utasítva, hogy vagy higgyük el azt, hogy a feltámadt Krisztus valósággal megjelent Jakabnak, Péternek, a tizenkét apostolnak és sok másoknak, úgy hogy azok testi szemekkel láthatták őt; vagy azt tegyük fel, hogy az apostol nem járt a kérdéses tárgynak jól végére, csalatkozott s a maga minden alapelkülű hibás meggyőződését követve olyat állít, a mi nem történt meg valósággal. Ugy de ezt nem tehetjük fel, mivel az apostol azokra nézve, a kiktől azt mondotta,

hogy előttök megjelent a feltámadott Krisztus, azt az észrevételt tette, hogy azok közül meghaltak ugyan némelyek, de a többség életben van; és ezen észrevétellel arra utalta a levél olvasóit, hogy a ki talán nem hisz az ő szavának, a feltámadt Krisztus megjelenésére vonatkozólag, maga járjon végére az illetőknél leendő tudakozódás útján, hiszen vannak elegenden még élő emberek, a kikről a dolog hogy létre nézve tudakozódhatnak, úgy hogy magoknak biztos meggyőződést szerezhetnek. Minthogy már az apostol tudta azt, mikép voltak a korinthusi keresztyének közt olyanok, a kik nem hitték azt, hogy a Krisztus feltámadott, a kik tehát a kellő meggyőződés szerzés végett tudakozódhattak az ő általa érintett személyeknél, például a szorosb értelemben vett apostoloknál a felől, hogy csakugyan megjelent-e nekik a feltámadt Krisztus; minthogy tudhatta és kétségkívül meg is fontolta az apostol, hogy ha ama tudakozódás azt derítené ki, hogy ő nem mondott igazat, akkor szavára többé semmit sem adnának s ezzel apostolkodásán halálos dőfés ejtenék: azért az apostol csak akkor hivatkozhatott ama megjelenéseire a feltámadt Krisztusnak, ha előre tudta, hogy az illető személyeknél leendő tudakozódás, az ő állításának igazolására fog kiütni és így ha teljes biztossággal tudta azt, hogy a feltámadt Krisztus az általa említetteknek valósággal megjelent. Tudhatta pedig az azoktól való hallás útján. Mert Gal. 1. 18. 19. szerint hívővé levése után 3 esztendővel Jerusálemben felmenvén Péter apostolnál 14 napot töltött és Jakabbal az Ur atyjafiával is találkozott. Sőt már előbb is hallhatott arról, csak hogy hitetlen korában még nem adott annak hitelt.

De ha csakugyan megjelent a feltámadott Krisztus a 12 apostolnak, akkor hát úgy kell lenni, hogy azok hitték s vallották azt, hogy a Krisztus feltámadott? Igenis úgy van. Ennek igazolása végett lássuk a következőket: Sid. 13: 20. szerint az Isten felhozta a holtak közül Jézust. Itt a Páléval rokon gondolkodású szerző a „holtak közül való felhozás“ szavakkal ugyanazt a gondolatot fejezte ki, a melyet Pál a „holtak közül (= a halálból) feltámasztás“ szavakkal. Már a Sidókhöz irt levél nagy fontosságú a fenforgó kérdésre nézve, a mennyiben a jerusalemi templom elpusztítása előtt iratott, még pedig Palesztinában, tehát épen azon tájakon, a hol éltek és munkálkodtak a Krisztus szorosb értelemben vett apostolai, a tizenkét apostol. Ugyanis a levél egyik fő-fő tárgyát képezi annak tüzetes mutogatása, hogy a Krisztus áldozata felségesebb azon áldozatoknál, a melyek a Mózes törvénye szerint vitetnek. Ezt a mutogatást kétségkívül az a körülmény tette szükségessé, hogy azok a zsidókból lett keresztyének, a kikhez iratott ama levél, nagyon vonzódtak a Mózes törvényei szerinti áldozati kultus-hoz, nagyra becsülték azt, úgy hogy az nagy mértékben táplálta bennök a sidó vallásra való visszatérés iránt a hajlamot. Már ily becsüléssel a zsidó áldozati kultus iránt, csak ennek fenállásáig, tehát csak a jerusalemi templom elpusztításáig viseltethettek a zsidókból lett keresztyének, és egyedül a palesztinabeliek közelebről azok, a kik szemléhették amaz áldozati kultus fényét, tehát a Jeruzsálemhez közelebb fekvő vidékek lakói. Nagyon növeli a levél fontosságát az a körülmény, hogy a levélben nem tétetett tüzetes fejtegetés, mutogatás tárgyává az a tétel, hogy a Krisztus feltámadt a halálból, hanem csak egyszerűen érintett ama főntebb felemlített tételben. Mert ez a körülmény arra mu-

tat, hogy a levélíró nem tartotta szükségesnek arra nézve a mutogatást. Nem tartotta pedig azért, mivel a levél olvasói közt általában megvolt, és pedig szilárdan, rendületlenül a Krisztus feltámadása felőli meggyőződés. Most már felteszem e kérdést: hol vette magát oly korán, tudniillik körülbelől három évtizeddel a Krisztus megfeszítettése után, hogy terjedt el általában, mikép lehetett oly szilárd, Palesztinában s közelebb a Jeruzsálem környékén, az a felőli meggyőződés, hogy Krisztus feltámadott a halálból? Azt, hogy Pál apostol terjesztette volna el ott azt a hitet, egyáltalában nem mondhatjuk. Mert ő nem foglalkozott ott a hit hirdetésével; hiszen Gal. 1: 22-ben azt mondja, hogy őt a judeabeli keresztyének nem ismerték személy szerint. — Azt a hitet csak a szorosb értelemben vett apostolok, a tizenkettő, terjesztették el. — Különb is tudomásunk van az apostolok cselekedeteiről írott könyvből arról, hogy Péter és János apostol foglalkozott Palesztinában hitegyesítéssel. De megtegyük fel, hogy valamely páli értelmű hithirdető, a kiről nincs tudomásunk, alapította meg azt a hitet; vajjon elterjedhetett volna-e, vagy csak fenmaradhatott volna-e az azon a környéken, a hol a keresztyénség ama tizenkét apostol döntő befolyása alatt állott, azon esetben, ha ama tizenkét apostol nem hitte és vallotta volna a Krisztus feltámadását?

(Folyt. köv.)

Az egyházmegyék gyám- és nyugdíjintézetei érdekében.

E lapok folyó évi 8-ik számában egy pár kérdést szellőztettem, az egyházmegyék gyám- és nyugdíjintézeti érdekében, remélvén, hogy ezen az alkotmányozó zsinat által is magunkra bizott szent ügynek találkoznak apostolai! — Reményemben azonban megcsalódtam. — Ugy látszik, hogy a bár üdvös czélú de hibás alkotású kegyelet évi szabályzattal, annak így vagy amúgy alkalmazásával nem törődik senki; — úgy látszik, hogy a legkegyeletesebb intézkedések körébe is, befészkelte magát korunknak ama veszélyes nyavalyája a közöny!! — Tapogassa a kinek fáj! mondják sokan; — pedig a gyámintézet érdeke mindnyájunk érdeke, a ki azt megkárosítja mindnyájunkat megkárosít.

Egy pár kérdésem megjelenése után, öt hónap alatt, találkoztam ugyan egy Nikodemita, a ki azokat bonczolgatta. — Legelsőbben is engemet leczkézett, s átvágva a lélektanba kisüti hogy engemet „nem annyira a közjó iránti meleg érdeklődés, mint sokkal inkább személyes ellenszenv, sőt világnezet sarkal, a koronkénti felfel jajdulásra!“

Jellemző, midőn valaki ilyen gyanúsításokat leírni és a nagyközönség elébocsátani nem restel! — Az még csak megengedhető ha valaki bizonyos közügyben felszólal és nevét elhallgatja; de midőn valaki mást elítél, ezt nem Nikodemus módjára sötétben és beburkolózva, hanem nyíltan és világosan szabad ugyan tenni, de nem illik!

Egyébiránt meglehet győződve Nikodemita ur a felől, hogyha cikkének aláírja is nevét, irányát ezen a téren nem követtem volna; — én nem a személylyel bibelődni, hanem csekély tehetőségemhez képest tárgyhoz szoktam szólni.

Amaz egy pár kérdésre nézve Nikodemita ur velem ellenkező véleményben van — jelesül az ő nézete szerint:

„ha egy rendes de kegyelet évet még nem fizetett lelkész, kisebb egyházból jövedelmezőbb egyházba választatik el, utódjától kegyeletévi kárpótlást (?) követelhet; — a más egyházmegyéből beköltözött lelkész pedig csak tagsági díjját fizesse be a gyámpénztárba, az által, egyenlő jogot szerez utódainak azok utódaival, kik a gyámpénztárt régóta gyarapították sőt esetleg kegyelet évi jövedelmet is fizettek abba.“

Mind két esetben szívósan ragaszkodik az egyedüli indokhoz: „a törvénynek visszaható ereje nincsen.“

Nikodémia uron kívül, a szatmári egyházmegye f. é. márcz havában tartott gyámintézete egyetemes közgyűlése, szinte foglalkozott amaz egy pár kérdéssel. mivel mindenik kérdésre nézve volt egy-egy konkrét eset. — És a kérdést sem nem az én, sem nem a Nikodémia ur nézete szerint, hanem úgy oldotta meg, hogy „a más egyházmegyéből beköltözött lelkészt, — azon indok alapján mert „kegyeletévet fizetni minden lelkész tartozik egyszer“ — kegyelet évi fizetésre kötelezte; — kisebb egyházból nagyobb egyházba elválasztott, de kegyelet évet még soha nem fizetett lelkészt pedig feljogosította, hogy utódjától kegyelet évi kárpótlást (?) követeljen, illetőleg a kegyelet év jövedelmét vegye által, mert a törvénynek visszaható ereje nincsen.“

De vajon, midőn a statutum keletkezése előtt hivatalba lépett, de később kisebb egyházból nagyobb egyházba elválasztott lelkészt a csonka és kegyeletévi javadalom kiadására kötelezzük a nélkül, hogy utódjától kárpótlást követelhetne, tulajdonitunk-e a törvénynek visszaható erőt???

Lássuk e tekintetben magát a kegyelet évet megállapító törvényt.

A Kiss Kálmán által szerkesztett „Gelei katona kánonai és a szatmári egyházmegye érvényes statutumai,“ czimű kis kompendium 115 és 116. lapjain a kegyelet évet megállapító statutum következőleg van be czikkelyezve:

„a szatmári egyházmegye összes lelkészei, s képviselői közgyűlésének összes világi tagjai által egyhangulag, másithatlanul, se meggye lelkészeit feltétlenül kötelező szabályul megállapittatik: miszerint minden rendes lelkészeitől megvárja (t. i. az egyházmegye:) hogy a csonka év leteltével, a lelkészi lakról távozandó özvegy, illetőleg árvák részére, első évi fizetésének hason fele részét, — egyedül a stóla kivételével — a beszédés idején csonkítatlanul kiadassa. — A felezésnél“ sat.

A törvénynek ezen szavából két dolog tűnik ki tisztán és világosan egyik, hogy a csonka és kegyeleti év javadalma élvezésére csak az özvegyek és árvák vannak feltétlenül feljogosítva; másik, hogy a kegyelet év kiadására nemcsak a leendő rendes hanem minden rendes lelkészek köteleztetnek. —

Az özvegyeken és árvákon kívül ugyan, vannak még csonka és kegyeletévi javadalom élvezésre jogositottak, de ezek már csak bizonyos feltétellel élvezhetik azt; jelesül:

élvezheti a gyámpénztár azzal a feltétellel ha özvegy és árva nincsen. —

élvezheti egy és egészséges és erőteljes lelkész azzal a feltétellel, ha már fizetett kegyeletévet és ismételve kellene azt kiadnia.

Ezen egyszerű előterjesztésből világosan látható, hogy a törvénynek nem visszaható, hanem egyenesen kötelező és parancsoló ereje az, mely megtiltja a kisebb egyházból nagyobb és jövedelmezőbb egyházba elválasztott de kegyeletévet még soha sem fizetett rendes lelkészt, hogy a

helyébe lépő új lelkésztől, — minthogy egyházába özvegyet és árvát nem hagyott, — a kegyelet évi jövedelmet el ne fogadja, hanem azt az illető örökös az egyházmegye gyámpénztára részére engedje által.

Én tehát kétségbe vonom, sőt nyíltan tagadom Nikodémia urnak azon állítását „minden lelkész, rendes lelkészi hivatalba lépése évében tartozik kiadni a visszaérités nélkül való kegyelet évi jövedelmet, nem pedig sokkal azután.“ — Kétségbe vonom sőt nyíltan tagadom, mintha a szeretet törvényének egy hatalmas nyilvánulásával szemben, bárkinek is annál kevésbé egy lelkésznek „mentelmi jog“-ra hivatkozni szabad volna! — hiszen Nikodémia urnak tulajdon szavai szerint is „az igazságos törvény nagynak és kicsinynek, elsőnek és utólsónak egy forma mértékkel mér és kell is, hogy mérjen!“ (Folyt. következik.)

A demographiai viszonyok összehasonlítása a katolikus, protestánsok és zsidók között.

A demographia a cura pastoralis körébe vágó tudomány ág, mert midőn a tudomány világánál a statisztika adataira támaszkodva keresi a népek szaporodásának és pusztulásának okait, — ugyanakkor a gyakorlati lelkésznek is fontos szolgálatot tesz azon erkölcsi tényezők feltüntetése által, melyek a népek szaporodásának vagy pusztulásának okai.

Lagneau Gusztáv tudor, érdekes emlékiratot olvasott fel e tárgyban a francia akadémia politikai és erkölcsbölcsészeti szakosztályában.

Lagneau említett emlékiratában először a népszaporodás föltételeit mutatja ki, s a születési viszonyok állását ismerteti, s csak azután tér át a különböző kategóriába tartozó egyének halandóságának megvizsgálására.

Poroszországban, Bädenben, Bécsben és más államokban szerinte a legnagyobb halandóság a katolikusoknál észlelhető, a protestánsoké már csekélyebb. — A zsidók halandósága Orosz-, Porosz-, Francia-, Osztrák-, Szászországban, Bädenben, Toscanában s általában minden államban, sokkal kisebb mint a protestánsoké is és általában minden más vallásu lakosoké.

Svájczban ugy látszik első tekintetre, hogy a halva szülöttek kissé számosabbak a katolikusoknál mint a protestánsoknál, de közvetlenül a születés utáni halálozás a protestánsoknál nagyobb mint a katolikusoknál. — Ez a különbség azonban, a mely inkább csak látszólagos mint valódi, onnan származik, hogy a halva szülöttek egy része élve szülöttek iratik be az anyakönyvbe.

A bädeni hercegségben az 1 évig terjedő életkorban a katolikusoknál tűnik fel a legnagyobb halandóság, a protestánsoknál már kisebb s a zsidóknál legcsekélyebb, úgy hogy itt általában két ötdrészszel kisebb a zsidóknál a halandóság, mint a katolikusoknál. Oroszországban ellenkezőleg a katolikus gyermekek halandósága kisebb sokkal a zsidó gyermekeknél. De kivéve az oroszországi ifju életkoru zsidókat és Ausztriában élő zsidókat, a kiknél a gyermek halálozás kissé magasabb arányt mutat, — minden más országban a zsidók halandósága minden életkorban sokkal csekélyebb mint a más vallásu lakosoké. Poroszországban nevezetesen kisebb egy negyedrészzel; Frankfurtban, Pesten, Londonban a halandóság az egy és öt év között sokkal

csékélyebb a zsidók között és többé kevésbé megközelíti vagy felül is mulja a fenti arányszámot.

Végül Lagneau igyekszik kimutatni a születés és halálozás viszonyát a népesség szaporodásához.

A népesség, szaporodás és a születés és halálozási viszonyok eltérései szerinte nagyon csékélyek, mikor a katolikusokat a protestánsokkal állítjuk párhuzamba, de nagyon feltűnők, ha az előbb említett két vallásfelekezetet a zsidókkal hasonlítjuk össze.

A legtöbb államban, — kivéve Lengyelországot, Romániát és Magyarországot, — a hol a zsidó bevándorlás igen jelentékeny, — a népesség szaporodása a születési eseteknek a halálozást felülmúló számában áll. — Az államok legnagyobb részében s általában véve a népességi szaporodás a katolikusoknál a legcsékélyebb, bárha a legtöbb esetben náluk legmagasabb a születési arányszám, mit a nagymérvű gyermekhalálozás okoz.

A nélkül, hogy nagyon feltűnőleg felül mulnák a katolikusokat a protestánsok, még is gyakran nagyobb szaporodást mutatnak fel mint a katolikusok, bár náluk a születési arányszám nem oly magas, és ez a kisebb mérvű gyermek halálozásnak tulajdonítható.

A zsidók, kik mind a protestánsokat, mind a katolikusokat feltűnően tulszárnyalják, sokkal gyorsabb szaporodást mutatnak, bárha náluk a születési arányszám a legkisebb; — de ezt a körülményt bőven kipótolja azon körülmény, hogy a halandóság náluk minden életkorban, főleg pedig a gyermekkorban a legkisebb. Ezt a körülményt egy bizonyos életerőnek tulajdonítják némelyek, mely állítólag a semita fajnak van birtokában. A nélkül, hogy a nemzeti-ség befolyását tagadni akarná Lagneau megjegyzi, miszerint a zsidók többé kevésbé tiszta semita eredettel bírnak, minden államban, kivéve keleti Európa, déli Oroszország, Lengyelország s a dunamelléki tartományok zsidóit, a kik legtöbnyire nem egyebek, mint a Chazát és Volga, Kaspi és Fekete tenger mellett lakó népek származékai, a kik a 8-ik században zsidókká lettek s később nyugot felé vándoroltak; és mégis ezen származási különbség dacára is a legtöbb államban a zsidóknál általában ugyanazon népesedési viszonyokat találjuk: gyors szaporúság, tiszta és tartós házasság, a férfi szülötteknek a leány szülötteket felülmúló száma, csaknem semmi törvénytelen születés, s általánosan kis mérvű halandóság.

Mi következik ezekből? Lagneau az olvasóra bizza megítélni. Láthatni világosan, hogy nem a faj élettani hatásának kell tulajdonítani e jelenségeket, a melyek igen jellemzők, főleg az erkölcsök befolyását illetőleg. Az erkölcsiség pedig okozati összefüggésben áll a vallással, a szokással, a foglalkozás és életmóddal, végre pedig különösen azon gondolkozásmóddal, a mi a házasság élet és a családot illetőleg, a zsidók közt uralkodik.

A gyermek halandóság csékélyességét a zsidóknál így magyarázza meg Lagneau: a nők keveset dolgoznak nehezebb munkát; magok mellett tartják gyermekeiket s csaknem mindig magok szoptatják. A józanság, mely a gyakran tulságba is menő takarékosági ösztön által, nagyon erősen ki van náluk fejlődve, megóvjá őket a kihágásoktól, melyek a betegségeknek gyakori okai, nemcsak, de lehetővé teszi a zsidóknak azt is, hogy bizonyos ragályos betegségektől megmenekedjenek. Életrendi szabályaik szintén megmentik

őket némely kül és belbetegségektől; a más faj és más valószínű emberek közötti szétszórattatásuk megtanítja őket, hogy egymás között erős összeköttetést tartsanak fen s egymás iránt dic-érendő kegyelettel legyenek, miből következik, hogy a szegények is képesek magoknak lakásról s bizonyos kényelemről gondoskodni és kikerülhetik betegség esetén a kórházakat, a hol a leggondosabb ápolás mellett is a betegség igen gyakran halálos.

Homorogi.

Egy kis kuriosum.

Mily nagy feltűnést keltettek Dávid zsoltárai, midőn Béza és Marot által francia versekbe foglalva s Goudimél által zenével ellátva kiadattak; eléggé ismeretes a történelemből, valamint az is, hogy minden nép s nemzet miként iparkodott azokat magáévá tenni. De talán kevesek előtt ismert az, hogy a leggyökeresebb kálvinista nép a skótok mi alakban ültették át irodalmukba Dávid zsoltárait? Ránk magyarokra ez csakugyan kuriosum lehet, ugyanazért — csak röviden — ezt óhajtom a t. olvasó közönséggel megismertetni.

Buchanan György, (szül. 1506. megh. 1580.) ama nagy költő és történész, a német akadémiákon jártában ismerkedett meg a zsoltárokkal s latin nyelvre fordította őket. Nem áll tehát az az állítás, hogy egyedül Stepha András szerzette volna a zsoltárokat latin nyelven, mert imé Buchanan latin zsoltárai szinte több kiadásban megjelentek, (mikor először? még nem tudom, én csak az 1616 és 19-iki kiadásokat láttam) még pedig azzal a különbséggel Stephától, hogy a latin-skót zsoltárok a római klasszikusok, — leginkább Horatius — méretein adattak Buchanan által.

Egy kissé bajos dolog, de próbáljuk meg magunkkal a latin-skót zsoltárokból kimutatni ezt. — Végig vizsgálván őket, szinte 30-féle alakzatot találtam, melyen a klasszikusok méretei szerint irvák; egy-egy alakzatra megy a hol legtöbb 28, a hol legkevesebb — egy. Például: az

I. alakzat mérete az ugynevezett *versus heroicus*-é, az az hexameter, (genus monocolon), így:

Felix ille animi, quem non de tramite recto;
vers lábak: — — | — 00 | — — | — — | — 00 | — —
e méreten van az I. zsoltárral együtt tiz zsoltár: — 18. 45. 78. 85. stb.

Másik alakzat: (dicolon distrophon) az első sor hexameter, a másik jambicus, péld. a II. zsoltár:

Quid trepida gentes vano fremuere tumultu?
Manisque populi saeviunt inanibus?
vers lábak: — 00 | — — | — — | — 00 | — 00 | — —
0 — | 000 | — — | 0 — | 0 — | 00

épen azon méretre, melyen Horatius V. könyvének 16. ódája írva van:

Altera | jam te- | ritur | bellis ci- | vilibus | aetas
Suis | et ipsa | Roma | viri- | bus ru- | it.
Ezen az alakzaton is van 16 zsoltár.

Ismét más alakzat: (dicolon tetrastrophon), az első három sor Sapphicus s van benne: trochäus, spondeus, dactylus és két trochäus, — az utolsó sor adonicus: dactylus és spondeus, — péld. 5-dik zsoltár.

O! po- | tens re- | rum Deus | aure | leni
 — u — — — — u u — u — u
 Mitis exaudi mea verba, mentis
 Mente non dura tetricusque tristes
 Praecepte | questus.
 — u u — —

épen mint Horatius I. könyvének 2-dik ódája:
 Jam satis terris nivis, atque dirae
 Grandinis misit Pater: et rubente
 Dexterâ sacras jaculatus arces,
 Terruit urbem.

Viszont más alakzat: (tricolon tetrastrophon), a két
 első sor Asclepiadicus, a harmadik heriocus trimeter, a
 negyedik Glyconikus, péld. 130-dik zsoltár:

Cura- | rum rapidis | fluctibus ob- | rutus
 — — — u u — — u u — u u
 Arcanis animi de penetralibus
 Audi | verba precan- | tis
 — — — u u — —

Clamavi, pater optime!
 épen mint Horatius I. k. 5-dik ódája!
 Quis multa gracilis te puer in rosa
 Perfusus liquidis urget odoribus
 Grato, Pyrrha, sub antro?
 Cui flavam religas comam.

Ismét más alakzat: (dicolon distrophon) az első sor
 trimeter choriambicus, áll: spondeus, choriambus és pyr-
 richiusból, — a második choriambico — aschlepiadicus s áll:
 spondeus, choriambus és pyrrichiusból, péld. 35. zsoltár:

Rerum | sancte opifex | ades
 — — — u u — u u
 Et pat- | rocinio | protege me | tuo:
 — — — u u — u u — u u

épen mint Horatius I. k. 3-dik ódája:
 Sic te Diva potens Cypri
 Sic fratres Helenae, lucida sidera,

Ismét más alakzat: (monocolon) jambicus; péld. 106.
 zsoltár:

Lauda- | te re- | gem cae- | litem, | regem | bonum,
 — — — u — — — u — — — u — — — u u

épen mint Horatius V. k. 17. ódája:
 Jamjam efficaci do manus scientiae:

Ismét más alakzat: (dicolon distrophon) az első sor
 heroicus, a második két méretű dactylus, fél spondeussal,
 péld. 12. zsoltár:

Affer o- | pem ser- | vator, o- | pem fer | pulsa re- | cessit
 — u u — — — u u — — — u u — —
 Inteme- | rata fi- | des
 — u u — u u —

épen mint Horatius IV. k. 7-dik ódája:

Diffugere nives, redeunt jam gramina campis,
 Arboribusque comae.

Ezt a lélekölő munkát pedig csak azért végeztem,
 hogy mentül inkább szembetűnő legyen az, miszerint minő
 nagy balgaság volna nekünk magyaroknak, — kiknek teljesen
 kifejlett és pedig kiváló szép zengzetes vers-irmodorunk,
 hozzá tulajdon szívünk érzéséből meritett zenénk van;
 — akármilyen idegen formákon írni akarni énekeinket! Csak
 örökké igaz marad az, a mit Arany János mondott: „oly
 vers, melynek teljes élvezhetése végezt előbb még a hellén,

római vagy más idegen világba kell áthelyezkedni, — bármi
 szépséggel birjon különben — sohasem hathat igazán a
 nemzet egészére, mert a nagy többség épen azt, a mi a
 verset verssé teszi, a rythmust kénytelen nélkülözni,
 mi által a költemény zenei része rá nézve elveszett.“

Már pedig a mi kifejlett érzékünk a magyar ryth-
 must kívánja. Az a szakadás, mely költészetünk és
 zenénk közt néhány évtizeddel ezelőtt volt (hogy t. i. voltak
 szépen szavalható dalaink, de ha melodiával akartuk
 őket párosítani, a dallam nem lőn magyar) — már elenyé-
 szett, s mind költészetünk, mind zenénk teljesen — és pedig
 épen párosítva — alkalmas nemzeti érzületünk kifejezésére;
 ugyanazért engedjék meg nekünk a klasszikus formák imá-
 dói, hadd dicsérjük mi a mi Istenünket olyan énekekkel,
 melyek (a közp. ének biz. jkönyve szerint) saját lel-
 künknek szüleményei!

Kálmán Farkas.

Keresztyéni szeretet munkái Magyarországon.

(Folytatás.)

Ugyanezt lehet mondani az ujpesti iskoláról, hova
 mult évben nyolczvan tanuló járt, kiket öt szakaszra osztva
 tanítottak. Mikor a tanítók közül egy, korábban maga is ez
 iskola tanítványa, hivatását másutt folytatandó, elhagyta
 helyét, két barátja azonnal szívesen ajánlkozott, hogy mun-
 káját folytatni fogják. A gyermekek nagy és feltűnő hala-
 dást tettek mult év alatt a szentirat ismeretében s feleleteik-
 ből meglátszik, hogy szíveikre jó benyomást tett a bibliai
 oktatás. — Arról az áldásról sem kell megfeledkeznünk,
 melyet a gyermekek az iskolából otthonukba vittek. Olyan
 emberek, kiket azelőtt a vallásos dolgok épen nem érdekel-
 tek, most szorgalmasan látogatják gyermekeikkel együtt a
 vasárnap estenkint tartott órákat. — Tantermük azonban
 igen kicsiny. A gyermekek szoronganak egymás mellett s
 nehezen lehet fentartani a rendet s folytatni a tanítást, ho-
 lott ez a szorongás épen nem jó a gyermekek egészségére
 sem. Vasárnap esti óráin ara, melyeket mind többen kezde-
 nek látogatni, nem sokára nem lesz elég nagy termünk s a
 helyiség nagyobbitásáról kell gondoskodnunk. Nincs ugyan
 módunkban megtenni, a mi szükséges, de hiszszük, hogy
 reánk tekint az Ur és segítségünkre lesz ezen dologban is.
 A karácsoni időszak áldás ideje volt Ujpesten. — A kis
 terem minden zuga tömve volt a gyermekek és hozzátartozó-
 zók által. Ez utóbbiak élvezettel hallgatták a gyermekek
 magyar és német nyelven zengett szép karácsoni énekeit s
 az ige predikálását, mely ifjunak és idősnek egyiránt, a
 Jézus Krisztus általi isteni szeretet kinyilatkoztatását hir-
 dette. Isteni tisztelet végeztével édességeket, könyveket és
 képeket kaptak a gyermekek s a sokfelől jövő gazdag aján-
 dékok lehetővé teszik ránk nézve, hogy néhány szegény
 gyermeket meleg ruhával is ellássunk. Ujpesten sok szegény
 gyermek van; legtöbben azok közül, kik iskolánkba járnak,
 oly családokból származnak, melyeknek szükséggel kell
 küzdeniök. Különös hálával tartozunk tehát azon barátaink-
 nak, kik ajándékaikkal ez évben is fölkerestek bennünket,
 különösen a német református gyülekezet női egyesületének
 és az országos nőképző-egylet iskolája elnöknőjének. Az
 ujpesti vasárnapi iskola tanulói közül többet meghívtak a

budapesti iskola karácsoni ünnepélyére s ezen barátok ajándékokkal, meleg ruhadarabokkal látták el őket.

Meg kell emlékeznünk egy negyedik vasárnapi iskoláról, mely a főváros szomszédságában, Kőbányán, csak mostanában nyílt meg. Egy fiatal ember, ki Budapesten végezte theologiai pályáját s a missiói iskolában mint tanító egyidőre hivatalt vállalt. Összegyűjtötte Kőbányán a gyermekeket s segítségére van egy barátja, ki a városi iskolában a református egyházhoz tartozó ifjuság vallásos oktatását végezi. Már husz gyermek jelentkezett s reményünk van, hogy e szám szaporodni fog. S itt kell megemlékeznünk arról is, hogy a budapesti református theologiai intézet ifjai között igazi érdekltség kezd mutatkozni Isten országának ügyei iránt, és hogy ezen ifjak közül néhányan már résztvesznek a vasárnapi iskolai munkában. — Reméljük, hogy még többet bevonhatunk közülök a keresztyén tevékenység munkakörébe s elvárhatjuk, hogy azon áldás, a melyet nyernek, tartós lesz s később megmutatja a magagyümölcseit, mikor gyülekezeti lelkészek lesznek. E mozzanatot reményt nyújt nekünk arra, hogy a vasárnapi iskolai munka terjedni fog Magyarországon.

—y—s.

(Folyt. köv.)

Szülők és gyámok figyelmébe!

A közelebb ülésezett egyh. ker. bizottság nevezetes változást állapított meg a főiskolai szegény (régibb néven szolga) tanulók ellátására vonatkozólag. Ez intézkedés szerint mely már a legközelebb beálló isk. évben életbe fog lépni, a felvehető szegény tanulók száma 130-ban állapított meg. E 130 tanuló ezután mind fog kapni lakást, ebédet és kenyert, — a tandíjmentesség jótéteményén kívül. E 130 közül 40 teljesen ingyen fog ellátni, de a 40 közé csak általánosan jeles, vagy jó osztályzatú s legalább II-ik oszt. tanuló vehető fel, az első osztálybeliek teljesen ingyenesek nem lehetnek. A 40-en felül maradó 90 szegény tanuló egy része évi 30, más része évi 60 frt pótdíjért fog az évi szorgalmuszak alatt szintén lakás, ebéd és kenyérral ellátni, mely pótdíj 10 részletben — szeptembertől bezárólag júniusig — minden hónap 3 első napján fizetendő; — a ki a fizetést e határidő alatt elmulasztja, a jótéteményesek közül kitoröltetik. Annak megállapítása, hogy — tekintetbe véve az egyházmegyéből az előbbi évben a szegény tanulók számára gyűlt segély összeg mekkoraságát — hány tanuló vétessék 30 és hány 60 pótdíjra a 90 közül, minden isk. év elején a gymn. tanárkar teendője.

Különösen kérjük a Nagytiszt. és Tiszt. lelkipásztor urakat, méltóztassanak ez intézkedéseket egyházuk mind azon tagjainak tudomására juttatni, kik gyermekeiket iskolába szegény tanulóul szándékoznak behozni, s figyelmeztetni különösen azokat kinek gyermekei most szándékoznak a gymnba lépni, semmikép se számítsanak arra, hogy fiuk az első évet minden költség nélkül elvégezheti. Az igazgatóság ugyan mindent elfog követni, hogy az első időszak elmúltával — Karácsony után — azoknak, kik szorgalmuk és tehetségükkel különösebben kitűnnek, pótdíjuk lehetőleg leszállíttassék, de az ujonnan az első osztályba jövő tanulók Karácsonyig — a legrendkívülbb eseteket leszámítva csak a 60 frtos pótdíjasok közé vehetők fel.

Debreczen, 1882. aug. 3.

A gymn. igazgatóság.

Külföld.

A Gusztáv-Adolf egyesület megalapítása óta 16.328,828 márka menő segélyösszeget osztott ki protestáns gyülekezetek között, még pedig az egyes országokban következő arányban. A poroszországgal most összekapcsolt országok és tartományok kaptak 6.851,390, Németország többi része 2.247,916, Ausztria és Magyarország 4.860,173, s más európai és Európán kívüli országok 1.869,350 márkot, melyek közül Romániának jutott 162,953, ázsiai Törökországnak 144,809, Franciaországnak 521,172, Algirnak 124,410, Olaszországnak 120,331, Spanyolországnak 78,335, Észak-Amerikának 17.957, Dél-Amerikának 40,190 márk; képviselve van az adományozottak között Anglia is, mindössze 160 márknyi segélyösszeggel.

Egy osztrák grófnő hagyománya. Érdekesnek tartjuk közölni a következő történetet, bár lehet, hogy olvasóink közül többen ismerik már azt. — Firmian salzburgi érsek pusztító üldözés után 1731-ben, 20000 alattvalóját kiüzte országából hitük végett. Egy Firmian grófnő, Leopoldine tábornok özvegye, ki mult évben halt el, bizonyos mértékig igyekezett jóvá tenni érseki őse igazságtalanságát. Vagyonának jövedelméből ugyanis örök időtartamra kiszakított 100 forintot az evangélikus egyház árva gyermekei számára. „Azt hiszem, mondja végrendeletében, hogy ezzel egy adósságot törlesztek le, a mennyiben egy családomhoz tartozó egyén, a mult században talán nagyon is fanatikus módon, sok evangélikus családot egész a haláláig üldözött.“ „Valóban csodálatos történet ez, mondja egy ausztriai evangélikus lap, hogy azon firmiani nemes háznak egy tagja, melynek neve egyháztörténetünk egyik legsötétebb lapján áll, ilyen jótékonytárgyat gyakoroljon egyházunk iránt. — Az elhunyt urnő gyakran elmondta protestánsok társaságában, hogy ő családja vagyonában annak a kezét látja, ki a könyörületlent büntetéssel fenyegette s e könyörületlenek közé sorozta Firmian érseket is. A grófnő mintegy hatvan éves korában hunyt el s volt két fivére és két nővére. A három Firmian grófnő mindig barátságos viszonyban élt evangélikus szomszédaival s néha ezek templomát kereste föl. Az elhunyt jóltevő nő gyakran meglátogatta és segítette a szegény és beteg protestánsokat saját házaikban. Csaknem kénytelenek vagyunk őt Ausztria első diakonissájának nevezni.“

A skót szabad egyház ez évi május hóban tartott nagy gyűlésén hosszú tanácskozásban vitatkozott a felett, vajjon bevigye-e templomaiba az orgonát, vagy maradjon az el, „mint a mi nem egyezik meg Isten igéjének elveivel s az egyház alapelveivel.“ Egyik kitűnő egyházi és közgyűlési tagnak azon tétele, hogy „az egyházi zene ellenkezik az újtestamentomi isteni tiszteletnek tisztaságával s a lelkészek és egyházközségek esküjével“, 331 szavazattal elvettett 120 ellenében. Az ügyben végleges intézkedés nem történt, de elfogadtatott egyik közgyűlési tagnak azon indítványa, hogy bizassék meg egy komité annak megvizsgálásával, hogy minő módon hozható be az egyházi zene az isteni tiszteletbe, úgy hogy megegyezék az az isteni ige elveivel és az egyház hitvallási könyveivel s e bizottságnak a jövő nagy gyűlés elé kell terjeszteni jelentését. Ez ügyben a szabad egyház tartózkodóbb volt, mint a vele legközelebbi rokonságban álló skót presbyteri egyházak s most csak gratulálhatunk neki, ha tiszta puritanismusával össze tudja kötni

azt is, a mi nem puritán ugyan, de szerintünk nem sérti a puritán elvet.

—y—s.

VIII. zsoltár.

Felséges ur egek dicső királya!
A föld színén nagy voltod van kitárva,
S méltóságod fen az egek felett
Örök fényü s leírni nem lehet.

A kisdetek ajkán a szó ellebben,
S hatalmadat dicsóiti legszebben,
Melyet hirdet erős karod, kezed,
Hogy ur maradj bosszuállók felett.

Ha megnézem lakóhelyed szent egét,
Ujjaidnak dicsóséges remekét,
Hol a nap, hold, s fényes csillag sereg
Kezeidtől kimért uton lebeg.

S nagy voltodat csudálva im azt kérdem,
Honnan jó e kegyelem, e nagy érdem;
És micsoda az embernek fia,
Hogy gondod volt reá oly annyira?

Mert kisebbé teted ugyan magadnál,
De tőle sok áldást meg nem tagadtál,
Méltósággal te ruháztad fel őt,
Urrá tevén minden műved előtt.

Lakói a száraz földnek s tengernek
Hatalmába állanak az embernek,
A vadak, szárnyasok és a sok hal
A tengernek minden lakóival.

Te rendelted ezt így Urunk, Istenünk,
A te neved felséges és szent nekünk;
Neveddel az egész világ betölt,
Nagyságodat zengi a menny és föld.

Ujévi ének. CXXXVIII. zsoltár dallamára.

Zendüljön ma hála-ének
Ifjak, vének örvendezetek;
Lángoló hit érzetének
S új reménynek éljen lelketek.
A letűnt év végső percze
Im letelve, felviradtatok
S az új évnek első napján
Hálát adván, imádkozzatok!

Áldunk téged jó Istenünk,
Hogy felettünk örködött karod;
Hogy e napnak örvendhetünk, —
Igy tett velünk szent akarod.
Sziveinkben oltár épül
Hálaképül néked jó atyánk,
S lelkünk midőn hozzád készül:
Válasz nélkül ó ne hagyj imánk!

Áldd meg az év ujulását
S elfolyását kegyelmed szerint;
Jóvoltodnak bő áldását
Hadd láthassák merre szem tekint.
Adj a szívnek szép érzelmet
S ép értelmet minden lélekbe,

A munkára segedelmet
S hő szerelmet a bölcs életre.

Kit a multban bánat ére,
Nyujts sebére gyógyirt kezeddél,
S a ki boldog sorsban éle,
Maradj vele s üdvét ne vedd el.
Egyházunknak légy hű öre,
Ne vond tőle meg védelmedet;
És hogy éljen nagy időkre,
Igaz főkre bizd e nemzetet.

Ótalmazd meg életünket,
Ha bennünket csapás fenyeget;
Tedd erőssé türelmünket,
Hogy ha büntet sujtoló kezéd;
S ha úgy végzé szent tetszésed,
Hogy több évet itt nem számlálunk:
Végperczünk is reménységet
S üdvösséget hozzon halálunk.

—y.

Különfélék.

Irodalmi értesítés. Van szerencsém tisztelettel juttatni becses tudomására tisztelt előfizetőimnek s általában az érdeklődő közönségnek, hogy a nyomdai túlterheltség miatt ez ideig késleltetett munkába vétele „A magyar honi reformáció bölcselmi történelmé”-nek megkezdett, a 11–12 ivre terjedő mű fele már ki van nyomva s tisztelt kiadóm határozott nyilatkozata szerint, az egész könyv készen leendő f. é. szeptember elején s ugyan azon hónap első napjain a tisztelt előfizetőknek, kiktől a hosszas várakoztatásért bocsánatot kérek, kétségkívül kezökben fog lenni. **Rácz Károly** m. gyoroki lelkész.

Lelkészcseréltetés. A nagypaládi ref. egyház, a Csanálosy György esperes elhunytával megürült lelkészi állomásra, a jul. 30-án megejtett lelkészcseréltetés alkalmával, a nagybányai egyházmegye derék esperesét **Bencsik István** avasvámfalui lelkészt választotta meg egyhangulag lelkészeül. — Örvendünk e szerencsés választás eredményének. — A szépen virágzó egyház kitűnő lelképástort nyert.

A debreczeni főiskola szellemi és anyagi ügyeinek megvizsgálására kinevezett egyházkerületi küldöttség mult hó 24-től 28-ig tartotta tanácskozásait. E küldöttségnek feladata volt a debreczeni főiskolanál a kamat leszállításból eredő hiányoknak leendő megszüntetése, bevételek és évi szükségletek egyeztetése és kiegyenlítése tárgyában, az egyházkerület elé véleményes javaslaton készíteni. Mert a mint köztudomásu, a tőke pénzek kamatainak 8%-ról 6%-ra leszállítása, a közszükségleteket fedező alapnál több mint 5000 frt, a tápintézeti alapnál pedig 4600 frt hiányt idézett elő. E hiánynak megszüntetése volt tehát feladata a küldöttségnek. — Jövedelem forrásokat azonban nem tudván jelölni és elő teremteni nem volt más teendője mint lehető megtakarítások által segíteni a bajon s hozni lehetőleg egyensúlyba a kiadásokat a bevételekkel. — Ilyen megtakarításokat vagy a kiadási költségeket kevesbitő intézkedéseket állapított meg.

A belényesi ref. egyház temploma százados fennállásának emléke folyó hó 6-án tartandó örömmünnepélyére Debreczenből főtiszt. Révész Bálint püspök és Némethy Lajos lelkész urak utaztak el.

Felelős szerkesztő: **Tóth Sámuel.** Szerkesztő társak: **Békési Gyula, Géresi Kálmán.**

HIRDETÉSEK.

Pályázat.

A h. hadházi ref. egyház által ujonnan felállított V. VI. polgári osztályu tanítóságra. Az állomáshoz kötött javadalmak következők: készpénz 200 frt. rozs 60 köböl; féltelék után járó föld három járásban, mely földeket a hivatalnok dolgoztatja, adóját az egyház fizeti; két öl kemény tüzi fa az udvarra szállítva; vendégek fogadására 50 font hus, 50 iteze bor vagy ennek folyó ára; fagygyu 17 font; predikációs halottól 20, énekszóstól 10 kr; lak ben az iskolai épületben fűtéssel.

A pályázni szándékozók tanítói oklevelüket, erkölcsi bizonyítványaikkal keresztlevelet s más eshetőleges bizo yitványaikat is mellékelve — legkésőbb augusztus 7-ig alólirt egyházi hivatalhoz benyújtani tartoznak.

Kelt H. Hadház 1882. július 17.

Rhénes István,
fögondnok.

Timár Imre,
h. hadházi ref. s. lelkész.

2-2

Pályázat.

A gyomai helv. hitv. egyházban az org. kántori állomásra pályázat nyittatik. Ez állomáshoz a következő évi fizetés van csatolva:

1. Az egyház pénztárából 42, azaz negyvenkét frt o. é.
2. $\frac{1}{4}$ telekföld haszonélvezete, melynek adóját az egyház fizeti.
3. 37 hektoliter, 46 liter buza) az egyház
4. 24 hektoliter, 97 liter árpa) magtárából.
5. 56 kilogramm hus.
6. 56 kilogramm só.
7. Két öl tüzi fa.
8. 16 kilogramm, 80 dekagramm fagygyu.
9. Temetési díjak: énekszós halottól 50 kr, predikációstól 1 frt akkor, ha a kántor akár orgonával, akár a nélkül a gyülekezettel énekel, ha azonban a szomorú felek magán éneket is óhajtanak a templomban, ezért külön egy forint fizettetik, ugyanennyi a háznál mondandó énekszóval való bucsuztatásért. Az egyház népessége 10,000-en felül van.
10. Tisztességes lakás.

Teendők: Az isteni tisztelet alkalmával és a temetéseknel az éneklés vezetése, az orgonára való felügyelet s végre az elemi III. IV. f osztályokban a zsoltárok és dicsérek hangjegy szerinti tanítása hetenkint 3 órán.

Pályázók felszerelt kérvényeiket folyó évi augusztus 15-ig bezárólag a ref. egyházi elnökséghez benyújtani s augusztus 20-án d. e. tartandó próbaéneklésre személyesen megjelenni kéretnek. A választás szeptember 3-ra van tervezve.

A pályázók semminemü uti költségre igényt nem tarthatnak. — Kelt Gyomán, 1882. július 7.

3-3

Az egyházi elnökség.

Pályázat tanári állomásokra.

A csurgói evang. ref. VI. osztályu gymnasiumnak VIII. osztályuá kiegészítése elhatározatván, s a jövő 188 $\frac{2}{3}$. iskolai tanévben a 7-ik osztály megnyitandó lévén: egy rendes és egy segédtanári állásra pályázat hirdettetik:

1. A rendes tanár, a gymnasiumnak 188 $\frac{3}{4}$. iskolai évre nyolcz osztályuá kiegészítése után, tanítani fogja mint főtantárgyat a természettant, továbbá tanítani fog még mennyiségtant, s egyik osztályban magyar nyelvet; azonban a jövő még átmeneti évben, a nevezett tantárgyakon kívül tanítja a IV. V. VI. VII. osztályban a történelmet. — A rendes tanár fizetése évi 600 frt, és 200 frt lakbér, vagy a helyett szabad lakás, mely fizetés 5—5 évenként 50 frt-al 800 frtig emeltetik.

2. A segédtanár mint főtárgyat tanítani fogja a négy alsó osztályban a szabadkézi és mértani rajzot, ezenkívül tanítani fog az I. és II. s a III. és IV. osztályban szépírást, s a gymnasium mindegyik osztályában éneket és testgyakorlatot s kezeli a tápintézetet s felügyel a bentlakókra. — A segédtanár fizetése évi 400 frt. és az intézet épületében egy szobából álló lakás, fűtés, világítás tisztogatással együtt; a tápintézet vezetéséért pedig tápintézeti élelmezés. — Zenei ismeret, a zenei oktatást igénylők tanítása szempontjából előnynek vétetik.

A pályázók tartoznak előéletük ismertetését, keresztelési, iskolai s netáni szolgálati bizonyítványaikat közölni, s felszerelt pályázati folyamodványukat alólírotthoz aug. 15-ig beküldeni.

A megválasztott tanár a tanári nyugdíjintézetnek kötelezett tagja; — állomását sept. 1-én foglalja el, s a két első év próbaév, 3 év alatt pedig szaktárgyából tanári oklevelet tartozik szerezni.

Kelt Hedrahelyt 1882. július 4.

Körmendy Sándor

3-3.

esperes.